

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen palvelualueen käyttösuunnitelma vuodelle 2026

Tulosityksikön tehtävä

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikkö tarjoaa nuorten kasvua edistäviä oppimis- ja osallistumismahdollisuuksia sekä nuorisotyön palveluja. Koulutuspalvelujen osalta tulosityksikkö vastaa suomenkielisen lukiokoulutuksen järjestämisestä sekä perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta Espoossa. Lasten ja nuorten hyvinvointi on toiminnan keskiössä. Palvelut tuotetaan yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien ja toimijoiden kanssa.

Nuorisopalvelujen palvelualueen siirtämistä Elinvoiman tulosalueen Kulttuurin tulosityksikköön 1.4.2026 alkaen valmistellaan kaupunginhallituksen päätettäväksi 2.3.2026 kokoukseen ja valtuuston päätettäväksi 23.3.2026 kokoukseen.

Koulutuspalvelujen toiminta

Espoossa on 10 suomenkielistä lukiota, joissa opiskelee 6 789 opiskelijaa (2024: 6 740). Opiskelijamääräennuste syksylle 2026 on 7 224. Lukuvuoden 2026–2027 opiskelijaksioton aloituspaikkamääräksi Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 2 413, mikä on 66,3 % perusopetuksen päättävästä ikäluokasta (2025–2026: 2 151, 66,3 %). Lautakunnan päätöksen mukaisesti lukioon pääsyn edellytyksenä Espoossa oli lukuaineiden keskiarvo vähintään 7,0. Yhteishaussa toteutunut alin keskiarvo (kesäkuun tilanne) oli 7,75 (2024: 7,67). Kevään 2025 yhteishaussa Espoon suomenkielisiin lukioihin oli 1,21 ensisijaista hakijaa aloituspaikkoihin (2024: 1,23).

Ikäluokan kasvun takia aloituspaikkojen määrä kasvaa lähivuosina huomattavasti, mikäli jatkossakin lukiopaikkoja varataan 66,3 %:lle ikäluokasta.

Espoon lukioverkossa valtakunnallinen erityistehtävä on Otaniemen lukiolla (matemaattis-luonnontieteelliset aineet) ja Tapiolan lukiolla (musiikki). Otaniemen lukiolla on myös valtakunnallinen kehittämissuhteellinen luonnontieteissä. Etelä-Tapiolan lukiolla on valtakunnallinen erityistehtävä kansainvälisen IB-koulutuksen järjestämiseen. Lisäksi lukioilla on erilaisia linjoja ja painotuksia.

Äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvien opiskelijoiden osuus kaikista suomenkielisten lukioden opiskelijoista on 13,9 % (2024: 13,1 %).

Lukiokoulutuksen uudistukset ja toiminnan kehittäminen Espoossa

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus käynnistyi lukioissa syksyllä 2025.

Lukioissa tarjottava tuki jakautuu koko henkilöstön antamaan oppimisen tukeen ja erityisopettajan antamaan erityisopetukseen, josta jälkimmäisestä tehdään hallinnollinen päätös. Muutokset antavat opiskelijalle subjektiivisen oikeuden oppimisen tukeen tai, jos edellä mainittu tukimuoto ei riitä, erityisopetukseen laissa määritellyllä tavalla. Koulutuksen järjestäjän näkökulmasta uudistus lisää merkittävästi erityisopettajien tarvetta lukioissa sekä kasvattaa muun henkilöstön – erityisesti aineenopettajien – tukitoimien toteuttamiseen kohdentuvaa työaika.

Yksi lukiolaisten tuen muoto on lukiopaja-toiminta, jota toteutettiin hankerahoituksella 2023–2025. Lukiopajan avulla ehkäistään lukiokoulutuksen keskeyttämistä ja parannetaan koulutuksen läpäisyä. Toiminnan aikana ohjatuista nuorista 93 % on kyennyt jatkamaan opintojaan. Toimintaa jatketaan perintörahoituksella lukuvuoden 2026–2027 loppuun asti ja toiminnan vakinaistamista selvitetään.

Uudistetussa lukiolaissa säädettiin myös englanninkielisestä ylioppilastutkinnosta ja lukiokoulutuksesta. Ensimmäiset opiskelijat kansallisen opetussuunnitelman mukaiseen englanninkieliseen lukiokoulutukseen voidaan valita vuonna 2026. Espoon kaupungissa on arvioitu olevan kysyntää englanninkieliselle lukiokoulutukselle ja Kasvun ja oppimisen toimiala on hakenut järjestämis lupaa opetus- ja kulttuuriministeriöltä kesällä 2025. Koulutus olisi tarkoitus käynnistää syksyllä 2027.

Valtuustokauden tavoitteiden lisäksi Espoon lukiokoulutuksen vuoden 2026 avaintoimenpiteet ovat seuraavat

- 1) Varmistetaan, että opiskelijalla on riittävät akateemisen kielitaidon valmiudet lukio-opintojen suorittamista varten.
- 2) Oppimisen tuen toteuttamista vahvistetaan lukioden välisellä yhteistyöllä ja hyvien käytänteiden jakamisella.
- 3) Vahvistetaan opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisöön.

Lukioverkon kehittämisessä päämääränä on tarjota lukiokoulutusta kaikissa kaupunkikeskuksissa hyvien kulkuyhteyksien varrella. Pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa lukioyksiköitä siten, että kaikkiin lukioihin voidaan ottaa vuosittain vähintään 200 uutta opiskelijaa. Vuoden aikana päivitetään ja tuodaan lautakunnan päätettäväksi lukiokoulutuksen palveluverkkoselvitys, jonka yhteydessä laaditaan esitys lukiokoulutuksen järjestämisestä Leppävaarassa sekä Karaportissa 2030-luvulla.

Lukioiden välistä yhteistyötä pyritään kehittämään siten, että opiskelijat voivat valita opintoja Espoon lukioista niin rantaradan kuin metroradan varrella. Yhteistoimintaa sidosryhmien kanssa tiivistetään muun muassa kehittämällä yhteisiä toimintatapoja pääkaupunkiseudun korkeakoulujen kanssa. Korkeakouluyhteistyön yhtenä opetussuunnitelmallisena tavoitteena on helpottaa korkea-asteen opintoihin tutustumista jo lukioaikana. Korkeakoulujen oppimisympäristöjä hyödynnetään lukio-opintojen aikana.

Opetussuunnitelman mukaisesti lukioissa edistetään myös yrittäjyyskasvatusta ja työelämälähtöisyyttä.

Lukioilla on monipuoliset kansainväliset yhteydet. Kun vuoden 2024 aikana 529 lukiolaista ja 222 opettajaa vieraili ulkomailla, olivat vuoden 2025 vastaavat lukumäärät jo 758 ja 152.

Espoon kaupunki osallistuu valtakunnalliseen lukiokoulutuksen kehittämiseen muun muassa LUKE-verkoston, Kuntaliiton lukiofoorumin ja yhdeksän suurimman kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Lukiokoulutuksen keskeisimmät projektit

Valtiorahallinnon säästötoimenpiteiden vuoksi ulkopuolisen rahoituksen hankkeiden määrä pieneni merkittävästi vuonna 2025.

Vuonna 2026 käynnissä on Liikuntaneuvonnan laajentaminen Espoon lukiokoulutukseen -hanke, johon on haettu myös lisärahoitusta, ja jos se saadaan, hanke kestää vuoden 2026 loppuun asti. Hankkeessa toimii kolmella lukiolla kaksi hyvinvointivalmentajaa, joiden tehtävänä on vahvistaa vähän liikkuvien opiskelijoiden hyvinvointia ja liikunnallista elämäntapaa sekä yhteisöllisyyttä.

Lukioilla on käynnissä kansainvälisyyttä vahvistavia hankkeita, mm. Erasmus-rahoituksen kautta, ja osallistumista tuleviin hankehakuihin kannustetaan.

Lukiokoulutuksen vuoden 2026 projektituloarvio on 200 000 € ja projektimenoihin on varattu 200 000 €.

Perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutuminen

Kasvun ja oppimisen toimialan tarinan mukaan tavoitteena on varmistaa sujuvat siirtymät perusopetuksesta toiselle asteelle. Tulosyksikkö vastaa toisen asteen koulutuksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista, johon liittyy kaupunkitasoinen vastuu perusopetuksen jälkeisen oppivelvollisuuden toteutumisesta. Oppivelvollisuuslain mukaan asuinkunta on vastuussa niistä oppivelvollisista nuorista, jotka eivät perusopetuksen jälkeen pääse tai hakeudu jatkokoulutukseen. Nuoria ohjataan opiskelun piiriin, ja tarvittaessa heille tehdään opiskelupaikan osoittamispäätös. Toiminnasta vastaa tulosyksikön koulutuspalvelualue, joka toimii yhteistyössä muun muassa Ohjaamotalon toimijoiden, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnian ja Ammattiopisto Liven kanssa. Perusopetuksen päättäviä oppivelvollisia oli Espoossa vuonna 2025 noin 3 240 ja vuonna 2026 arviolta 3 630.

Lukuvuonna 2025–2026 käynnistyi uusi yhteistyömalli, jossa Omnian tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa lukion opintojaksoja myös Espoon kaupungin suomenkielisissä päivälukioissa. Tavoitteena on antaa nuorille mahdollisimman hyvä käsitys opiskelusta päivälukiossa sekä lukio-opinnoissa vaadittavista taidoista. Palaute niin opiskelijoilta kuin opettajilta on ollut erinomaista, joten pilotointia aiotaan jatkaa myös lukuvuonna 2026–2027.

Henkilöstö ja toimitilat

Henkilöstö

Suomenkielisessä toisen asteen koulutuksessa oli vuoden 2025 lopussa yhteensä 471 työntekijää, joista vakinaisia 397 (84,3 %), määräaikaista 74 (15,7 %). Toisen asteen koulutuksen kokonaishenkilöstömäärästä lukiokoulutukseen sijoittui yhteensä 459 työntekijää ja toisen asteen koulutuksen tukipalveluihin 12 työntekijää.

Vuonna 2026 toisen asteen koulutuksen henkilöstömäärä tulee kasvamaan opiskelijamäärän kasvun myötä. Henkilöstömäärän kasvussa huomioidaan vuosittaisen opiskelijamäärän kasvun lisäksi myös oppimisen tuen uudistus. Opiskelijamäärän kasvun myötä lukion lehtoreiden määrää tulee kasvattaa hallitusti ja tarpeenmukaisesti uusilla lukion lehtorin viroilla. Henkilöstömäärän kasvulla varmistetaan opiskelijoille turvallinen ja laadukas oppimisympäristö. Uusilla viroilla pyritään ennakoimaan erityisesti Kiviruukin lukion valmistumista ja Matinkylän lukion kasvua. Vuosittaisen kasvun lisäksi vähennetään opettajien määräaikaishuuksia ja vahvistetaan lukioiden henkilöstörakennetta päätoimisten tuntiopettajien siirtämisellä lukion lehtorin virkoihin.

Tulosityksikön kokonaishenkilöstömäärän arvioidaan kasvavan noin kolme prosenttia vuoden 2026 aikana. Ennusteiden mukaan opiskelijamäärä kasvaa ainakin vuoteen 2031 saakka, mutta henkilöstömäärän kasvu tapahtuu opiskelijamäärää maltillisemmalla tavalla. Lukiolain muutokset ovat lisänneet erityisopettajien tarvetta lukioissa sekä kasvattaneet muun henkilöstön tukitoimien toteuttamiseen kohdentuvaa työaikaa.

Toisen asteen koulutuksen toiminnan ja henkilöstön kehittäminen perustuvat Espoon strategiaan, opetussuunnitelmiin ja tulokortin tavoitteisiin. Keskeisiä tunnistettuja toimintaympäristön muutoksia ovat oppimisen tuen uudistus, kotouttaminen ja yhdenvertaisuus, englanninkielisen lukiokoulutuksen

alkaminen, Kiviruukin lukion valmistuminen sekä osaamisen kehittämisen merkityksellisyys kasvaminen muuttuvassa toimintaympäristössä.

Toisen asteen koulutuksen henkilöstön kehittämisen painopisteitä ovat kotoutumisen ja yhdenvertaisuuden edistäminen moninaisuuden kohtaamisessa, henkilöstön valmiuksien vahvistaminen niin, että oppimisen tuki on ennakoivaa, oikea-aikaista ja luonteva osa jokaisen opiskelijan oppimispolkua sekä teknologian hyödyntäminen, monikielisessä oppimisympäristössä toimiminen ja opetuksen kehittäminen globaalisti vertailukelpoiseksi.

Toimitilat

Leppävaaran lukiolle vuokrataan 1.6.2026 alkaen 1 720 m² lisätilaa osoitteesta Karaportti 3, ja samalla luovutetaan käytössä olevista 1 812 m² tiloista osoitteesta Karaportti 5. Uusiin tiloihin varustetaan kaksi luonnontieteen opetustilaa varustoituneen, joiden kalustamiseen on varattu 0,2 milj. € investointimääräraha.

Haukilahden lukion käytössä on tiloja kahdessa kerroksessa osoitteesta Miestentie 1. Yhden lisäkerroksen osalta valmistelu on käynnistetty ja tavoite on saada uusi noin 620 m² kerros käyttöön vuoden 2026 aikana, ja sen käyttöönoton yhteydessä voidaan osin luopua Aalto-yliopistolta vuokrattavista tiloista. Lisätilan kalustamiseen on varattu 0,1 milj. € investointimääräraha.

Talous

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja nuorisopalvelujen tulosityksikön vuoden 2026 talousarvio on 89 237 000 € ja tulotavoite 1 125 000 €.

Tulosityksikön menomäärärahoja lisäävät pääasiassa palkankorotuksista, opiskelijamäärän kasvusta sekä oppimisen tuen uudistuksesta aiheutuvat henkilöstökustannukset sekä toimitilavuokrien 1,6 milj. € (8,1 %) kasvu.

Edelliseen vuoteen verrattuna lukiokoulutuksen talousarvio kasvaa 4,8 milj. €. Lukioiden hallinnon ja opetuksen henkilöstömenoihin on kohdennettu yhteensä 2,9 milj. € enemmän, mikä sisältää 0,5 milj. € varauksen elokuussa alkavan lukuvuoden opiskelijamäärän kasvuun. Opiskelijakohtaista oppimateriaalimäärärahaa on korotettu 2 %, tarvikemäärärahat pysyvät edellisen vuoden tasolla. Kiinteistömenoihin on varattu yhteensä 1,9 milj. € enemmän ja kouluruokailuun 0,1 milj. € enemmän kuin vuonna 2025.

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnialle maksetaan vuosittain työväenopisto- ja aikuislukiokoulutuksen järjestämisestä yhteensä 2,9 milj. € korvaus.

Tulosityksikölle on varattu investointimäärärahaa 0,4 milj. € Haukilahden ja Leppävaaran lukioiden lisätilojen kalustamiseen, lukioiden lukitusturvallisuuteen ja kameravalvontaan sekä lukioiden ja nuorisotilojen vanhan kaluston uusimiseen.

TOISEN ASTEEN KOULUTUS JA NUORISOPALVELUT KS 2025 KS 2026

Toisen asteen koulutuksen ja nuorison yhteiset 1 000 €

Toimintamenot	5 462	5 850
Henkilöstömenot	405	439
Muut menot, ulkoiset	41	11
Palvelujen ostot, sisäiset	4 990	5 378
Vuokrat, sisäiset	26	23

Toisen asteen koulutus 1 000 €

Toisen asteen koulutuksen tukipalvelut

Toimintatulot	400	200
Toimintamenot	1 135	868
Henkilöstömenot	825	409
Muut menot, ulkoiset	256	410
Palvelujen ostot, sisäiset	2	2
Vuokrat, sisäiset	52	48

Lukiokoulutus

Toimintatulot	200	400
Toimintamenot	62 195	67 038
Henkilöstömenot	33 654	36 605
Vuokrat, ulkoiset	1 046	1 005
Muut menot, ulkoiset	9 783	9 837
Palvelujen ostot, sisäiset	1 427	1 449
Vuokrat, sisäiset	16 285	18 142

Omnian koulutuspalvelut

Muut menot, ulkoiset	2 926	2 926
----------------------	-------	-------

Nuorisopalvelut 1 000 €

Toimintatulot	482	525
Toimintamenot	12 411	12 555

TULOSYKSIKÖN TOIMINTATULOT YHTEENSÄ 1 000 € 1 082 1 125

TULOSYKSIKÖN TOIMINTAMENOT YHTEENSÄ 1 000 € 84 129 89 237

Henkilöstömenot	40 621	43 380
Vuokrat, ulkoiset	1 123	1 055
Avustukset	662	712
Muut menot, ulkoiset	15 945	16 184
Palvelujen ostot, sisäiset	6 656	7 067
Vuokrat, sisäiset	19 122	20 839

Tulostavoitteet

Suomenkielisen toisen asteen koulutuksen tulosityksikkötasoiset avaintoimenpiteet vuodelle 2026 ovat seuraavat:

Valtuustokauden tavoite	Tulosityksikön tavoite = Avaintoimenpiteet
Opinpolku kantaa – oppimistulokset ovat Espoossa maan kärkitasoa, mikä näkyy erinomaisina yo-tuloksina.	Varmistetaan, että opiskelijalla on riittävät akateemisen kielitaidon valmiudet lukio-opintojen suorittamista varten, laatimalla suunnitelma opiskelijan akateemisten kielitaidon vahvistamiseksi. Mittari: Kyllä=1, Ei=0.
Opinpolku kantaa – Espoo tarjoaa hyvät mahdollisuudet opiskella ja tukee opinnoissa etenemistä.	Oppimisen tuen toteuttamista vahvistetaan lukioiden välisellä yhteistyöllä ja hyvien käytänteiden jakamisella (tämä vaikuttaa nivelvaiheeseen korkeakouluopintoihin). Mittari: PKS kysymysten 39-42 ka kasvaa 2025-2026 (2024=3,15).
Yhteenkuuluvuus kantaa – Jokaiselle nuorelle löytyy oma paikka.	Vahvistetaan opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisöön Mittari: PKS: Minut hyväksytään lukiossani sellaisena kuin olen. Tulos $\geq 3,5$ (asteikko 1-4, täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä) (2024=3,5)